

בס"ד

לקראת פורים...

בובות תיאטרון מגרב...

תודה למינהל חברה ונוער במשרד החינוך על מתן הכוון...

מי לא אוהב לשחק ב"נדמה ליי"? מי לא רוצה לנסות ולהיות לפחות פעם אחת בחייו "מישהו" או "משהו" אחר? לכולנו יש חלומות שלא תמיד אפשר להגשים אותם במציאות אולם תמיד אפשר לשחק או להציג אותם. משחק בבובות-תיאטרון מאפשר זאת...

בניית בובות תיאטרון היא מלאכה קלה ולא יקרה, והמשחק בבובות מהנה בכל גיל... עם טיפ טיפונת השקעה, יכולים להעביר שעות בצהרון בנעימים...

הכנת הבובות מגרב

1. קחו גרב וגזרו אותה לרוחב חלקה התחתון.
2. הכינו פיסת בד בצבע אחר, אשר תתאים לחור שגזרתם בגרב. קפלו אותה לשנים וחברו אותה באופן הבא: אם תכניס את האגודל לחלק התחתון של הפה, ואת שאר האצבעות לחלק העליון, תוכל לפתוח ולסגור את פי הבובה. הנעת פרק היד, תפעיל את גופה.
3. הוסף פרטים מאפיינים, כגון מחרוזות, שיער ארוך, עיניים המאופרות בהבלטה, כדי ליצור אישה, או - אוזניים ארוכות, לשון אדומה, זנב ורגליים כדי ליצור חיה.
4. אם תרצה שהפה עצמו ישמיע קולות, תוכל להוסיף חתיכת עץ במשטח העליון והתחתון של הפה... אגב - בובה כזו ניתן ליצור גם משרוול של חולצה, מכנס, וכל "צינור בד" אחר.

הערה: ניתן כמובן להכין גם בובות גדולות ומורכבות יותר: בובות של חצי-גוף התלויות על מקל ומוזזות מלמטה, או אף בובות עם גוף שלם המוזזות מלמעלה בעזרת חוטים (מריונטות). אם בכל זאת תרצו לשלב במשחקים מסוימים בובות גדולות יותר, תוכלו כמובן לנסות ולהפעיל את החוש הטכני שלכם או לחפש ידע מתאים על בנית בובות גדולות.

הכנת במה ומסך

- א. הצורה הפשוטה ביותר - על ידי מתיחת בד בפתח של דלת כלשהי, הילד עומד אחרי המסך ומציג עם הבובה כשידו מורמת למעלה.
- ב. במה קצת יותר משוכללת: הנחת שני שולחנות זה על זה כשהעליון הפוך ורגליו כלפי מעלה. המסך (בד, יוטה, שמיכה, וילון) יימתח סביב שלושת צדדי השולחן, כך שהצד האחורי יישאר פתוח, ודרכו יוכל הילד להציג.
- ג. קופסת קרטון גדולה המונחת על שולחן כשפתחה מופנה כלפי הקהל. בחלקה האחורי נגזר פתח, שאליו צמוד המסך. הילד המשחק יעמוד אחרי הקופסא ויפעיל את הבובה בתוכה. ניתן לשלב בתוך הקופסא כל מיני פריטים היוצרים רקע להצגה (עצים, פנס, ספסל, עננים, וכד').

משחקי תרגול עם הבובות ("חימום").

• "המורה אמר" (ללא מסך)

מיועד לגן/ בית ספר

משחק זה טוב כדי לתרגל את הפעלת הבובות. הוא מתבצע במתכונת של המשחק הרגיל, אלא שכאן מופעלים בובת המורה/גננת ובובות הילדים.

תזכורת קצרה למהלך המשחק: הילדים יושבים במעגל כשלכל אחד בובה ביד. המורה/גננת (עם בובה ביד, או בלעדיה) נותן הוראות לביצוע. הילדים חייבים לבצע כל הוראה הפותחת בביטוי "המורה אמר" ("המורה אמר להרים ידיים" "המורה אמר לשיר"). יחד עם זאת, אסור להם לבצע הוראה אשר אינה פותחת בביטוי "המורה אמר". מטרת המורה/גננת היא לבלבל ככל האפשר את הילדים.

• השמע את הבובה

מיועד לגן/בית ספר

(רצוי מאחורי מסך)

במשחק זה מכניסים מימד נוסף בהפעלת הבובה - הקול.

מהלך המשחק: המורה/גננת מחלק לכל ילד פתק שבו רשום תפקיד כלשהו (זקן, ילד, תינוק, שוטר, אמא, מורה). כל ילד צריך לבחור לעצמו משפט אחד הקשור בתפקידו (אך כזה שאינו מסגיר אותו בקלות). כעת יתחיל סבב המשחק: כל ילד יאמר בתורו את המשפט שהכין, בנימת הקול המתאימה (זקן בקול חלש ורועד, תינוק בקול בכיני... וכד'). שאר הילדים יצטרכו לנחש מהו התפקיד והמנחשים נכונה יזכו בנקודה.

לאחר מכן אפשר לעשות סיבוב נוסף, ובו אפשר להחליף תפקידים ואף להוסיף להם קצת פעולה. למשל: זקן יורד במדרגות, ילד בוכה, אמא מרגיעה, מורה מלמדת, וכך הלאה.

הצגות, משחקי דמיון וחברה

• שרשרת

מיועד לגן/בית ספר

(רצוי מאחורי מסך)

גם משחק זה לקוח ממשחק מוכר: 3 תלמידים יוצאים מחוץ לחדר עם בובותיהם, ילד ד' מקבל כרטיס פרטים שבו מתואר מצב מסוים, כגון: "איש מדבר בטלפון", "אדם מחפש חפץ שאבד ליד פנס הרחוב" (את תוכן הכרטיס אינו מגלה הילד לחבריו). אחד מהילדים העומדים בחוץ נכנס, נקרא לו ב'. ילד ד' מציג בפני הנכנס עם בובתו וללא מילים את המצב המתואר בכרטיס. לאחר מכן נכנס ילד נוסף, ילד ב' שהציג בפניו, מציג בפני הנכנס את מה שראה והבין. כך עד הילד הרביעי. כעת בודקים מהסוף להתחלה מה הבין כל אחד. (בד"כ מתקבלים סיפורים שונים ומשעשעים).

• הסיפור שלי? שלך?

מיועד לבית ספר

(מאחורי מסך)

משחק זה משלב הצגת בובות עם חיבור של סיפור דמיוני על פי ההצגה. המשחק מתבצע באופן הבא:

1. מחלקים את הכיתה ל- 3 קבוצות.
2. קבוצה אחת מקבלת נושא מרכזי אחד ('חברות', 'הפסקה בבית ספר' 'חתונה' וכד') קבוצה אחרת תקבל כרטיס עם סדרת תנועות של הבובה. למשל: "הבובה עולה על הבמה, מסתכלת סביבה, מתכופפת ומרימה משהו, בובה שנייה נכנסת ונופלת, הבובה הראשונה מניעה בראשה לאות "כן" ומוחאת כפיים, השנייה מתרוממת באוויר ושתייהן יוצאות" (כדאי להוסיף עוד מספר תנועות, וכן להקפיד שהביצוע יהיה איטי, ברור, ולאחר תרגול מקדים).
3. מתרגלים את התנועות.
4. כשכולם מוכנים תעלה קבוצה אחת על הבמה להציג, ושתי הקבוצות האחרות, כל אחת ע"פ הנושא שלו, יחברו סיפור דמיוני קצר המסביר את ההתרחשות שהיתה על הבמה.
5. לאחר שסיימה קבוצה אחת, מתחלפים...

שימו לב: יוצא, שלכל כרטיס תנועות יהיו שני סיפורים לגמרי שונים, עפ"י שני הנושאים השונים, תוכל לנצל זאת בהדגמה לזוויות התייחסות שונות לגבי אותו מקרה ממש.

• אימפרוביזציה (אלתור) - על מקצועות ותפקידים

מיועד לבית ספר

(מאחורי מסך)

כל ילד יבחר עבור בובתו מקצוע או תפקיד כלשהו.
(לדוגמא: מוכרת פרחים, אבא, שכן/שכנה, צלם, מוכר/ת, עובר אורח, וכד')

לאחר הבחירה הקציבו זמן וחומרים לקישוט הבובות בהתאם לתפקיד שנבחר עבורן.

כעת תוכלו להתחיל באימפרוביזציה, אימפרוביזציה פירושה אלתור, המצאה במקום, תוך כדי ההתרחשות. (רצוי וכדאי לשתף את הילדים במונח המתאים...)

הצגה מסוג זה דורשת ניסיון מסוים, והרבה דמיון, והיא יכולה להיות מרתקת ומשעשעת.

מושיבים שניים מבעלי התפקידים ברכבת נוסעת דמיונית. מבקשים מהם להתחיל להתייחס זה לזה: כעת, הכניסו לקרון שלהם נוסע שלישי, הסובל מכאבי בטן, מה קורה?...

לאחר שהתנסיתם במספר תרגילי הכנה באימפרוביזציה, תוכלו לעבור למשחק מורכב יותר. אם כן, החלט על מקום ההתרחשות (גן שעשועים, תור בקופ"ח, בחדר המנהל, בחתונה...). וכעת קראו בשם 2 תפקידים של הבובות מאלה שהוכנו. בעלי בובות אלה יעלו על הבמה ויתחילו לאלתר התרחשות כלשהי המתייחסת לתפקידיהם. מכאן והלאה תוכל להכניס בובות נוספות להתרחשות, ולהוציא ממנה אחרות לפי התפתחות העלילה. תוכל לבצע זאת ע"י קריאות פשוטות בנוסח: 'רב נכנס', ילד קטן יוצא', כרטיסן מגיע, גברת יוצאת', וכך הלאה. (כמובן שברגע שנכנסת דמות חדשה לבמה, על הבובות האחרות להתחיל להתייחס אליה).

כדי שהאימפרוביזציה תצליח, על הילדים להיות מספיק משוחררים ונכונים להציג, והמנחה צריך להיות "עם היד על הדופק" של העלילה המתפתחת ולשמור על מתח מתמיד על ידי הוצאה והכנסה מתאימה של בובות.

משחק חופשי

ו.... כן, ניתן גם להניח את הבובות במרכז הספר בגן ולתת לילדים להפעיל את הבובות באופן חופשי. אתם תופתעו ממה שתראו... מבטיחה!